

Fonetiikkaa suomenopettajille

IPA

International Phonetic Alphabet

HELSINGIN YLIOPISTO
HELSINGFORS UNIVERSITET
UNIVERSITY OF HELSINKI

 Kielibuusti
Språkboost

Miten puhetta voi kirjoittaa?

- Kirjain–ääne-vastaavuus kertoo, kuinka hyvin kirjoitusasu vastaa ääntämisasua.
- Läpinäkyvämpi ortografia, kuten suomessa:
lumi -> [lumi], mutta huomaa silti *kenkä* -> [kenkæ]
- Läpinäkymättömämpi ortografia, kuten englannissa:
eye / *i* -> [aɪ] ; *mother* -> [ˈmʌðə]

Konsonantit (pulmoniset eli keuhkoilmavirralla tuotetut)

CONSONANTS (PULMONIC)

© 2015 IPA

	Bilabial	Labiodental	Dental	Alveolar	Postalveolar	Retroflex	Palatal	Velar	Uvular	Pharyngeal	Glottal
Plosive	p b			t d		ʈ ɖ	c ɟ	k ɡ	q ɢ		ʔ
Nasal	m	ɱ		n		ɳ	ɲ	ŋ	ɴ		
Trill	ʙ			r					ʀ		
Tap or Flap		ⱱ		ɾ		ɽ					
Fricative	ɸ β	f v	θ ð	s z	ʃ ʒ	ʂ ʐ	ç ʝ	x ɣ	χ ʁ	ħ ʕ	h ɦ
Lateral fricative				ɬ ɮ							
Approximant		ʋ		ɹ		ɻ	j	ɰ			
Lateral approximant				l		ɭ	ʎ	ʟ			

Symbols to the right in a cell are voiced, to the left are voiceless. Shaded areas denote articulations judged impossible.

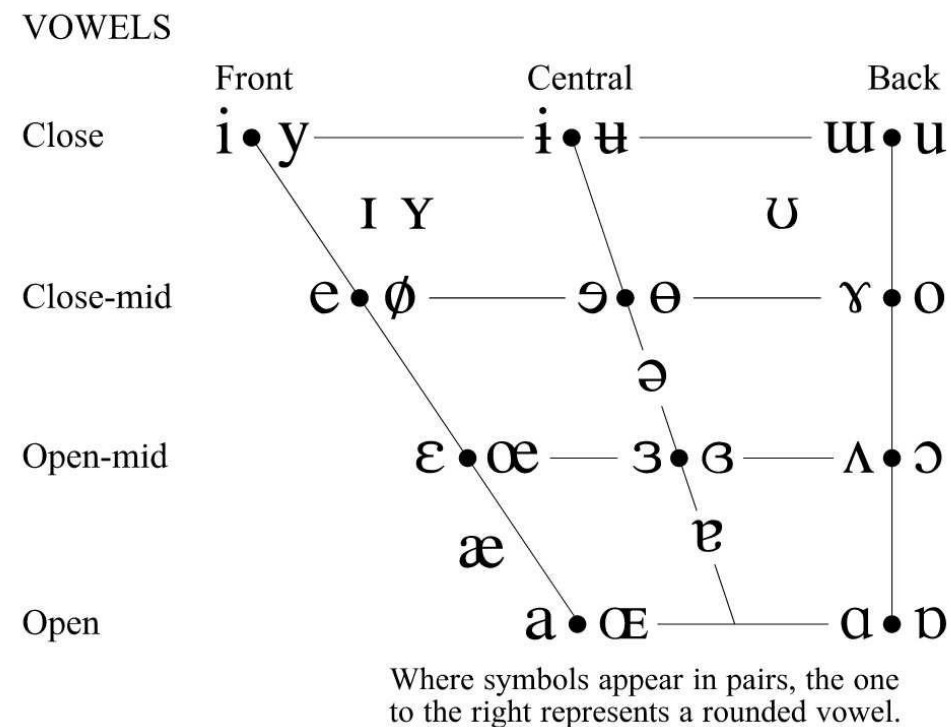
Taulukosta nähdään jokaisen konsonantin artikulaatiotapa, artikulaatiopaikka ja sointiaste.

Näistä kerrotaan tarkemmin tämän videosarjan jaksossa *Mitä konsonantit ovat?*

Vokaalit

- Vokaalinelikulmio kertoo kielen ja huulten asennon ääntämisen aikana.
- Näistä kerrotaan tarkemmin tämän videosarjan jaksossa *Mitä vokaalit ovat?*

Kuva: [International Phonetic Association](#)

(CC-BY-SA) 2020 IPA Typefaces: Doulos SIL (metatext); Doulos SIL, IPA Kiel, IPA LS Uni (symbols)

Konsonantit (ei-pulmoniset)

- Ilman keuhkoilmavirtaa tuotettavat konsonantit ovat erilaisia maiskaus- ja naksausäänteitä.
- Ne ovat meille usein tuttuja ääniä, mutta ne eivät kuulu suomen äännejärjestelmään.

CONSONANTS (NON-PULMONIC)

Clicks	Voiced implosives	Ejectives
◌͡ Bilabial	ɓ Bilabial	ʼ Examples:
◌͡ Dental	ɗ Dental/alveolar	ɓʼ Bilabial
◌͡! (Post)alveolar	ɟ Palatal	ɗʼ Dental/alveolar
◌͡≠ Palatoalveolar	ɠ Velar	ɟʼ Velar
◌͡ Alveolar lateral	ʛ Uvular	ɠʼ Alveolar fricative

© 2018 IPA Typefaces: Doulos SIL (metatext); Doulos SIL, IPA Kiel, IPA LS Uni (symbols)

Muut symbolit

Muut symbolit -taulukko sisältää esimerkiksi sellaisia äänteitä, joilla on kaksi samanaikaista artikulaatiopaikkaa.

Kuva: [International Phonetic Association](#)

OTHER SYMBOLS

ɱ	Voiceless labial-velar fricative	ç ʝ	Alveolo-palatal fricatives
w	Voiced labial-velar approximant	ɺ	Voiced alveolar lateral flap
ɥ	Voiced labial-palatal approximant	ɥ	Simultaneous ʃ and x
ħ	Voiceless epiglottal fricative		
ʕ	Voiced epiglottal fricative		
ʡ	Epiglottal plosive		

Affricates and double articulations can be represented by two symbols joined by a tie bar if necessary.

ts kp

© 2018 IPA Typeface: Doulos SIL

Tarkkeet

Tarkkeet ovat IPA-merkin kanssa käytettäviä lisäyksiä, joilla voidaan tarkentaa esimerkiksi äänteen laatua.

DIACRITICS Some diacritics may be placed above a symbol with a descender, e.g. $\underset{\circ}{\eta}$

◌ [◌] Voiceless	$\underset{\circ}{n}$ $\underset{\circ}{d}$	◌ [◌] Breathy voiced	$\underset{\cdot}{b}$ $\underset{\cdot}{a}$	◌ [◌] Dental	$\underset{̪}{t}$ $\underset{̪}{d}$
◌ [◌] Voiced	$\underset{̤}{s}$ $\underset{̤}{t}$	◌ [◌] Creaky voiced	$\underset{̰}{b}$ $\underset{̰}{a}$	◌ [◌] Apical	$\underset{̺}{t}$ $\underset{̺}{d}$
◌ [◌] Aspirated	$\underset{̚}{t^h}$ $\underset{̚}{d^h}$	◌ [◌] Linguolabial	$\underset{̼}{t}$ $\underset{̼}{d}$	◌ [◌] Laminal	$\underset{̻}{t}$ $\underset{̻}{d}$
◌ [◌] More rounded	$\underset{̜}{ɔ}$	◌ [◌] Labialized	$\underset{̜}{t^w}$ $\underset{̜}{d^w}$	◌ [◌] Nasalized	$\underset{̃}{e}$
◌ [◌] Less rounded	$\underset{̝}{ɔ}$	◌ [◌] Palatalized	$\underset{̟}{t^j}$ $\underset{̟}{d^j}$	◌ [◌] Nasal release	$\underset{̠}{d^n}$
◌ [◌] Advanced	$\underset{̡}{u}$	◌ [◌] Velarized	$\underset{̢}{t^ɣ}$ $\underset{̢}{d^ɣ}$	◌ [◌] Lateral release	$\underset{̣}{d^l}$
◌ [◌] Retracted	$\underset{̣}{e}$	◌ [◌] Pharyngealized	$\underset{̤̥}{t}$ $\underset{̤̥}{d}$	◌ [◌] No audible release	$\underset{̥}{d^ʔ}$
◌ [◌] Centralized	$\underset{̥}{e}$	◌ [◌] Velarized or pharyngealized	$\underset{̜̌}{t}$		
◌ [◌] Mid-centralized	$\underset{̞}{e}$	◌ [◌] Raised	$\underset{̠̥}{ɟ}$ ($\underset{̠̥}{ɟ}$ = voiced alveolar fricative)		
◌ [◌] Syllabic	$\underset{̚}{n}$	◌ [◌] Lowered	$\underset{̞̟}{e}$ ($\underset{̞̟}{β}$ = voiced bilabial approximant)		
◌ [◌] Non-syllabic	$\underset{̚}{e}$	◌ [◌] Advanced Tongue Root	$\underset{̠̚}{e}$		
◌ [◌] Rhoticity	$\underset{̜̰}{ə}$ $\underset{̜̰}{a}$	◌ [◌] Retracted Tongue Root	$\underset{̠̚}{e}$		

Tooni- ja painomerkit

Toonimerkkejä käytetään ilmaisemaan toonikielten, kuten kiinan, tooneja eli tavun sisällä tapahtuvia perustaajuuden muutoksia, jotka vaikuttavat sanan merkitykseen.

TONES AND WORD ACCENTS

LEVEL		CONTOUR	
é̌ or ʵ	Extra high	ě̌ or ʶ	Rising
é̇	High	ê̇	Falling
ē̄	Mid	ē̄	High rising
è̇	Low	è̇	Low rising
è̌	Extra low	è̌	Rising-falling
↓	Downstep	↗	Global rise
↑	Upstep	↘	Global fall

© 2018 IPA Typefaces: Doulos SIL (metatext);
Doulos SIL, IPA Kiel, IPA LS Uni (symbols)

Tekijät

Päivi Virkkunen ja Yrjö Lauranto

HELSINGIN YLIOPISTO
HELSINGFORS UNIVERSITET
UNIVERSITY OF HELSINKI

 Kielibuusti
Språkboost

©2022 Päivi Virkkunen ja Yrjö Lauranto
Fonetiikkaa suomenopettajille -oheismateriaali, elokuu 2022,
jonka tekijät ovat Päivi Virkkunen ja Yrjö Lauranto, on
lisensoitu [Creative Commons Nimeä 4.0 Kansainvälinen -lisenssillä](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).
Materiaali on saatavilla osoitteessa kielibuusti.fi.